

DANIČA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIII.

V Ljubljani 11. kozoperska 1860.

List 21.

Pije IX.

Sveti Oče Pij deveti,
Oznan'vavc zveličanja!
Kaj ste mogli doživeti,
Vi namestnik Jezusa!
Vaš' otroci po deželi
So se križem puntat' jeli.
Vašo milost in dobroto,
Sad preblasiga serca,
Vam povračajo z zaroto,
Oh, pregreha satana! —
Po kraljestvu Vašim šviga
Ogenj punta, vse pošiga!
Zgolj sovraštvo le do vere,
Gerde želje po časti
In pa lakomnost brez mere
Vaši so naaprotniki;
Moč Vam hočejo vzeti
Cerkvi pa posest požreti.
Tode. Pij, nič se ne bojte,
V Bogu serčni bodite,
Kakor skala terdno stojte,
Bog nad Vami čuje še;
Sili se le ne vклонite,
Svoj poklic svesto spolnite.
Bog zmagavec hudobije
Vas bo milo varoval,
Na milijone serc Vam klije;
De bi Bog Vas poterd'val,
Prosijo podnevi noči
Vedno v molitvi vroči.

Po širjavah zemlje vérne
Pod banderam Jezusa
Mol'jo Vaše čede mirne,
Prosijo za Vas Bogá,
Naj bi milo Vas ohranil
Pred sovražniki obranil.
Kar po Jezusu Vam pros'jo.
Bo golovo Oče dal,
Terdin up v sercu nos'jo,
Jezus sam ga je postavil;
Božja moč se bo skazala,
Varstvo bo Vam darovala.
Kakor je Gospod oznanil,
Cerkev, stara, le stoji,
Terdna skala, — kdo bi vbrnil?
Moč peklá se je boji;
Res je čudno to zidanje:
Vedi, de je Božje djanje.
Naj se moč peklena vzdigne,
Naj Vam satan le proti,
Božja roka malo migne,
Že oplášen on beži;
Ne bo padla Petra skala,
V Božjim varstvu bo le stala.
Osemnajst sto let še mine,
Kar je cerkev vstavljena,
Jezera kraljestev zginje:
Ona pa je le močna;
Ves ta čas je moč vraga
Le en samkrat ne premaga.

Oče Pij, tedaj se ozrite,
Neprostrašeni v nebó,
Z Davidam serčni recite:
Moja moč je pri Bogu;
Iz nebes mi pomoč pride,
Volja Božja naj se izide.

(Poleg Nemškiga.)

Burja.

Gregor Kemperle.

Nektere čertice iz njegoviga življenja.

(Konco nasl.)

Kje pa je tiste lepe, srečne poti, po kateri je ljubi ranjki hodil, zaželeni iztok? Kako ga hočemo posnemati? Le malo najdem med njegovim pisanjem čez to lepo — gotovo naj lepsi čednost med vsimi, kar jih je dragi Gregor razumel, vendar zadosti bo za naš poduk. Kdor hoče čisto vodo piti, naj je iše pri studencu. Priserčna, z Bogam sklenjena ljubezen je edina zemlja, kjer tako lepo cvetje poganjati zamore. K tej ljubezni pa je ranjki prišel po prošnjah naj mogočnisi pomočnice, Device Marije. V praznik njeniga vnebovzetja je bil prvič, kakor sam piše, s pravo gorečnostjo pri sveti maši. Popred je le godbo in petje pri velikih svetih mašah poslušal, in prave pobožnosti ogenj se mu ni v sercu vnel; le motilo ga je vse in težko je stal, še težji klečal med Božjo služ-

bo; — po tej dobi pa se mu je vse spremenilo. Njegovo posebno veselje je bilo, pri veliki sveti maši biti. Ves je gorel v pobožnosti in naj raji je klečal. Godba, ki ga je popred motila, mu je pobožnost le še povzdigovala in sam se je čudil nad toliko spremembo. Po Marijnih prošnjah je tedaj zadobil dar prave molitve, in ta mu je bila od zdaj ključ do vsih zakladov. Naredil si je stanoviten red v vsih svojih opravilih, in posebno v pobožnostih se ga je zvesto deržal. Vsaj četertinko ure na dan je notranji molitvi in premišljevanju odločil, ali večji del tudi pol ure ni bilo zadosti. Nekoliko pred pol dnevam in preden je spat šel, si je vést sprašal: vsaki dan nekoliko iz kakih svetih bukev bral, Jezusa v svetim Rešnjim Telesu obiskal in vsak večer sveti rožnikranc molil. Res de mu je k vsemu temu med dnevam časa primanjkovalo, vendar si je raji spanja pritergal, kakor de bi bil kaj opustil, in s tem si je tudi veliko na zdravji škodoval. — Z molitvijo si je sprosil od Boga posebno dar stanovitnosti, in sam je rekel, de česar se je lotil, je vse z Božjo pomočjo srečno doveršil. Vse svoje dušne moči je soglasno uril. Duh je bil popolnoma gospodar čez poželjivost; svet z vsim kar ima in kar obeta, ga ni motil. Naučil se je bil lepo pa težko umetnost, kakor sam piše, svet zavoljo Boga v ljubezni objeti in ga vendar zaničevati, ker le ta ga resnično sovraži, kdor ga zavoljo Boga ljubi. V tej mirni tihoti ni noben oblak mračil jasniga neba njegoviga duha. Vedno je bil za vsako opravilo enako pripraven in kakor močnemu premagovavcu mu je bilo vse pokorno; žival je tisto presrečno prostost, ki jo prava ljubezen Božja sli na dati zamore, od ktere sicer svet veliko sanja, ktere pa le zastoj iše in nikdar dati ne more; le otroci Božji jo uživajo, in le oni je vse veje, kaj je prava sreča. Res, viditi je bilo, kako lahko opravljal, ali to je bil sad zvestobe, in njegova zaeluga. Sperviga je pot ternjeva, pozueje, s cvetjem posuta in gladka.

Dnevnika si ni nič pisal; le nekoliko dni po sedmi šoli ima popisanih. Sam pravi, de se s tem prevec časa zgubi, in nadomestil si ga je pozneje s tem, de je vsak dan kak izrek iz svetiga pisma ali od kod drugod, ali si ga je pa sam naredil, v male bukvice zapisal, in po tem se je čez dan ravnal, kar se iz tega vidi, ker ima na strani posebne znamenja, ki kažejo, de si je po tem vést spraševal. Iz tega spisa se tudi nekoliko dá previditi rast njegove popolnamosti. Povzeti se dá nekoliko, kterim slabostim je bil naj bolj podveržen, in ktere čednosti si je naj težje pridobil. Bojeval se je naj bolj z nepoterpežljivostjo, in vendar kdor ga je poznal, bi bil mislil, de je bila pohlevnost in poterpežljivost njegova prava čednost, tako je bil krotek in poterpežljiv. Druge slabosti, ki mlade serca tako rade oskrunijo, so mu bile, kakor se iz tega spisa tudi lahko vidi, popolnoma neznane. Posebno njegova čistost je bila lepa kot jasno nebo, in čisto je ohranil belo oblačilo kerstne nedolžnosti za svatovšino, h kateri ga je Ženin nebeški tako zgodaj povabil. Daroval se je bil popolnoma

vsega Bogú, in ko mu je vse dal, je tudi vse prejel, česar mu je bilo potreba; in tako mu je bilo vse lahko, in tudi smert sladka, ki ga je le še bolj sklenila z neskončno ljubeznijo Jagnjetovo.

Koristno bi bilo še posamesno tudi njegove druge čednosti razlagati, tode okolišine zdaj ne pripustijo; ob kratkim le rečem: Bil je v vsem popolnoma, kolikor se je v okolišinah, v katerih je živel, pokazati moglo, in kolikor se na tem svetu storiti dá. Vse ga je spoštovalo in ljubilo; vsim kateri so ga poznali, bo gotovo vedno v lepim spominu ostal.

Bog daj, de bi jih tudi veliko njegov blagi zglede posnemalo, Bogú v slavo in človeštvu v prid, ker v tem edino pravo veselje cvete, ki ga nobena osoda ne zmoti in terpljenje še bolj pomnoži. Plačilo nam gotovo ne bo odšlo, in če ga tudi tukaj ne dosežemo, nas toliko obilniši tam čaka v naši pravi domovini, ker upamo zopet viditi ljubiga ranjkiga, na kteriga nas serčne ljubezni terdna vez tudi zdaj še veže, ko nam je odvzet v lepši srečnej kraje.

(Konec nasled.)

Starši skerbite z združeno močjo za dobro izrejo svojih otrok.

Pavel kupec je imel pet otrok, štiri dekličice in eniga dečka, Franceta. Zlo mu je bila pri sercu njih pobožna izreja, tode ni je mogel prav po svojih željah oskerbovati, kajti preveliki kupčijski opravki so ga tako zadrževali, de je le opoldne in pa zvečer kako uro pri otrocih se pomudil, včasih pa je mogel po tedne ali še clo mesce zavolj kupčije popotovati. Mati je bila vedno pri otrocih; nji je bila veči skerb za izrejo otrok izročena. Pa kaj ko mati ni vsih otrok enako ljubila. France je bil njen ljubček, ne tako hčerke. Njegova je bila vselej prav, če se tako narobe; smel je početi, kar je hotel, sestram hudo nagajati, kakor se mu je poljubilo, vselej se mati le za-nj potegne; še pritožiti zoper njega se sestre niso smele več.

Nekiga večera pride oče dóm in vidi, de so njegove hčerke vse objokane. Vpraša jih, kaj se jim je primerilo, pa nič ne zvé. Bale so se matere. Ko pa ona ven gre, pové ena, kako jim je France nagajal, jih s palico tepel, šolske bukve počekal in raztergal, in kar je le mogel jim pri njih delu nagajal. Tožile so ga materi, pa dobro jih je oštela in žugala, jih pretepstí.

Oče pokličie Franceta, ga vpraša, kaj je naredil, pa se začne prav svojeglavno odgovarjati in pa dreti. Mati privpije v hišo, „kaj hočeš sinku?“ Oče: „Nič ne, pa otroci, pokazite mi bukve!“ Mu jih prinesó, in oče vidi, češ, de se hčerke le lažejo zoper Franceta. Reče tedaj: France, kdo je te bukve tako počekal in pa raztergal? Jest ne, odgovori termasto France! Oče mu dá s šibo nekaj prav gorkih. Pa mati vsa divja plane in izterga očetu sina iz rok, ter kriči: „Kaj hočeš otroku? vedno bi ga tepel, vidim de ti je tern v peti, revše, ki ni nič hudiga storil. Nalagale so se te štir smerkovke zoper njega, in ti jim pa berž verjameš, vedó dobro, de pri tebi jim vse obveljá. Pojd' pojd' k meni, Francek, revše, saj nimaš družiga kot svojo mater, oče te ne more več terpeti!“

Čez ene tedne vpraša oče Franceta za šolske bukve, in kaj se je že naučil. Pa bukve so vse zmedene, vse križem počekane; ne zná tudi nič. Zapové torej oče, mu razun malo juhe in kosčka kruha nič kosila ne dati. Ko se pa France silno togoti, ga oče tudi pretepe, kajti tožila sta ga tudi gospod oče in gospod učitelj zavolj njegove lenobe, zarobljenosti in razuzdanosti.

Strašno je mati divjala; ker pa možu ni nič mogla, silno zabavlja zoper gospod očeta in zoper učitelja, in pa še vprico otrok takó, de so vse štir hčerke jokale. Oče je ne more ukrotiti, vzame klobuk in gré ven. Zdaj mati toliko dá Francku jesti, in otrok vklub svojimu očetu tako

žrè, de se je preobjedel in skoraj smertno zbolí. Dolgo časa le boleha po malim, in vedno bolj zarobljen prihaja, ker mu zavolj bolehnosti še bolj prizanašajo, zlasti ga mati le boža, in vsak njegov pregrešek ali pokrije ali pa pogladi.

Kaj bo zdaj s Francetam? Poskušajo s šolo, pa ne gre; tožba za tožbo se čez-nj sliši; tode pri materi ostane Francek nedolžin, le učeniki so vsiga krivi. Poskusijo tudi rokodelstvo. Mati gladi za njim, kar le more, plačuje za-nj dolgove, storjene škode in krivice popravlja. Zadnjič ga nobeden več v delo in v nauk noče.

Oče, prav dober kristjan, previdi kmal, de iz Franceta ne bo nič dobriga in de je že zlo vse zamujeno pri njem; ni se hotel vedno rovati z ženo zavolj sina, nekaj je bil tudi premehak, in kupčijski opravki so ga veliko zadrževali. Spozná, de je nad sinam vse bolji zgubljeno; tuhta na tihim, jame od žalosti hirati, in preden svoje otroke dobro h kruhu pripravi, mora umreti. Peče, peče ga in britke solze joka pred smertjo zavolj svojih otrok; ali sin in pa mati stojita neobčutljiva pri smertni postelji očetovi!

Hčere so se le revno pomožile. France pa gré k neki grajšini za lovca. Ker je večkrat z nevarnostjo svojiga življenja tatinske lovce v dobiček grajšine silno pestil, se toliko prikupi, de ga za gojzdnarja postavijo in ima zdaj potreben živež; tudi je bilo to opravilo njegovi divjačnosti primerno, de je po gojzdih prav po volji divjal, in se je nad marsikterim ubogim nabiravcam derv po svoji divji natori prav hudobno brez strahú znosil. Vse se ga je balo in vse ga je silno sovražilo. Toliko človeškiga občutljeja mu še vender ostane, de svojo vso ubožno mater k sebi vzame, pa le zato, de mu je za deklo, ker oženil se ni, je bil predivji in prerazuzdan in vse se ga je balo in vse ga tudi zaničevali.

Pusto, prazno in prav žalostno je bilo v hiši tega gojzdnarja. Vsa sključena tiči stara razstradana mati v enim koticu; dva psa sta na ketinah in od lakote tulita. Nekiga večera ga čaka stara mati in se vsa trese pred njegovim prihodom. Kar pride ves kervav domú. Med potjo iz gojzda so ga bili eni iz okolice pristregli, ki jim je bil že dolgo zlo gorak, in so ga prav hudo napokali. Kir unih ni mogel strahovati, se pa nad svojo materjo toliko huji znosi. Mati mu nima kaj za večerjo dati, ki ničesar pri hiši ni bilo več, saj je sama tudi tako lačna, de je komaj živa! To tega zarobljenca silno razkači. Ko ga pa še milo popraša, od kod ima toliko rán, misli, de mu hoče očitati, in jo prav hudo otepe. Tako je mogla tisto tepenje reva na starost sama terpeti, ki ga je nad njim v mladosti nepridno prihranila. Čez nekaj tednov je tudi ona od starosti, žalosti, lakote in tepenja sklenila.

Pa tudi sina so čez ene dni v gojzdní gosavi vsiga kervaviga in mertviga našli. Po smerti svoje matere je bil prav sam v hiši ostal, ker noben človek razun matere ni mogel pri njem živeti in obstati. Tedaj noč in dan divjá po gojzdu in prav s peklenskim veseljem preganja tatinske lovce po gojzdu in gorjé mu, kateriga v pest dobi; clo tistim ubogim sromakam, ki so s privoljenjem grajšine suhe veje pobirali po gojzdu, ne prizanese.

Tatinski lovci (jagri) so bili v jezi hudodelni sklep storili, to človeško pošast si s pota spraviti; tiho ga pristrežejo in vstrelijo. Nesrečni France je bil od vsih tako zaničevan, vsim pristuden, de si ga gospod fajmošter se ne upajo očitno pokopati. Na tihim ga prinesejo na pokopalise in ga hitro pokopljejo. Ni ga bilo človeka, de bi bil za njim le solzico jokal ali en sam očenaš zmolił. Samo gospod fajmošter iz dna serca zdihovaje molijo pri sveti maši za njegovo ubogo dušo!

To je bil nesrečin sad slepe ljubezni matere do po-redniga otroka, žalostni sad potuhe, ko je potreba svariti, kaznovati malopridniga otroka.

Keršanaki starši, vtisnite si ta izgled globoko v serce.

Izreja otrok po duhu svete vere je težka reč, ko je človek po natori v hudo nagnjen; tedaj je združene moči in pomoči potreba, zato ste v zakon sklenjeni eden družimu v pomoč, ne pa v nasprotovanje. Ljubite svoje otroke po kersansko, ne samo po natori, tako de se vam bo njih duša bolj smilila kot njih telo. Zato se varujte, de vas ne zadenejo besede svetiga Duha: „Kdor šibe varuje, svojiga sina sovraži.“ Drugi drugimu tedaj pomagajte, težko butaro kristjanske izreje otrok nositi, de spolnite zapoved Gospodovo in svojo nar svetejši dolžnost. Zato se posebno varujte, de ne bote nikoli eden zoper družiga grehov svojih otrok zamolčevali, zagovarjali, prikrivali, de ne bote nikoli eden zoper družiga otrokam potuhe dajali. Ako bo vertnar mlado drevo vravnal in h količu privezal, vertnarica ga bo pa odvezala in proti tlam zakrivila, ne bo nikoli lepo rastlo. Ravno taka je pri izreji otrok; ako si starši nasproti ravnaajo, bojo otroci sprideni. Kaj pa bo enkrat pri sodbi? ko bo treba od otrok odgovor dati Bogu, kateri pa v bukvah pregovorov 17, 15. pravi: „Ta, ki hudobniga opravičuje, in un, ki pravičniga pogubljuje, oba sta gnjusoba pred Gospodam. Burja.

Kakošen konec so imeli pregnanjavci papežev.

(Dalje.)

Odprite zgodovinske bukve, piše Cretineau-Joly, preglejte vlado Cerkviniga sovražnika, nasilnika njene dedine, in bodi si tudi de je bil nemšk cesar kakor Henrik IV. ali Friderik II., neodjenljivo se vam bo razodelo katero tistih žalostnih kazališ, ki vmišljajo strašijo. Vladar je v preklicanje djan, in zaničevavec Bogá v hudobijah za hudobijami ob enim vojskuje očetomorsko vojsko zoper svoje razdražene sinove in zoper sv. Sedež. Povsod zadenemo na strašno smert, zakletve brez konca, brezbožne vojske, divje sovraštvo in maševanje. . . . Od prederznosti do prederznosti gredoč ta véliki hohenstaufski rod vidi glavo Konradina, svojiga poslednjiga mlajšiga, na moriši odleteti. . . .

Oton I., imenovan Véliki, je bil pregnal papeža Janeza XII. iz Rima, ki mu je bil vender malo poprej kraljevo krono na glavo postavil, in Oton je kmal za mertudam umerl. Oton IV. Saksonski je bil 1209 od papeža v preklic djan, ker se je bil vkljub nar svetejšim postavam pravice in vklub svojim nar slovesnišim obljubam vender polakomnil dežel sv. Stola. In vsigamogočni Bog je preklicanje poterdil, Francosko in vse Nemško je vstalo zoper Otona, in zgubil je poslednjič svoj lastni tron, v tem ko je po ptujim segal. — Friderik Rudečebadar si je prilastoval vikši oblast nad Rimam in vso Italijo, in bil je od papeža Aleksandra III. izobčen. Od tistiga časa se je Friderikova sreča tako v hudo obrnila, in bil je — kakor neki pisavec pravi — od Najvišjiga tako silno tepen, de je bil na zadnje prisiljen, se ponižati in po poslancih prositi, de ga je papež izobčenja rešil. — Cesar Henrik V., pregnanjavец papeža Paskala II., je mogel vse hudo prenašati, kar le more človek in vladar terpeti. Njegov malopridni sin je po prav nemirnim vladanji umerl za kugo. Friderik II., ki je papeže zasramoval in se njih mest polastoval, je bil cesarstva odstavljen in je umerl za strupam, ki ga mu je bil njegov lastni sin zavdal.

Ko bi sedanji osvobodovavci take neutajljive djanja premišljevali, bi pač Italijo zmiram pustili in rajši svojo dušo in telo osvobodovali. (Konec nastl.)

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. 4. t. m. so milost. škof, visokočastiti gospod Jernej Vidmar, vpričo nadvojvoda Ernesta, vojniga poveljnika, deželniga poglavarja grofa Chorinskyga, vojaškiga in deželskiga častništva in ljudstva imeli slovesno

sv. mašo zavolj godú svitliga cesarja **Franciška Jožefa.** Pač zvesto moliti je res potreba, zlasti tudi, de bi usmiljeni Bog avstrijansko orožje blagoslovil, ako ga bo treba zopet v roke vzeti.

Iz Ljubljane. V prvo latinsko šolo je letas prosilo 205 učencov, sprejeli so jih 153 v dva razreda, 52 pa so jih mogli odvreči. Britko je gosp. predniku in učenicam, toliko uka željnih in vmés tudi prav dobrih odpraviti, še huje je pa učencam in staršem. Živa potreba tretje gimnazije na Kranjskim. Kako prav bi bilo, ko bi se Kranjčani resnično potegnili za to, kar jim vlada ponuja. Ako oni nočejo, naj se pa kako drugo mesto za to čast požene, zakaj žalostno zarés je, de bi ne mogli uživati dobrote nadaljniga olikovanja v šolah, kateri je želé. Vsih skupaj na gimnazii je letas 701. — Na mesto gosp. J. Pogorelca je stopil gosp. Janez Macun, Štajerec, iz Zagreba prestavljen; na mesto gosp. J. Vonbanka, ki je v Insbruk poklican, gosp. France Messmer, Tirolec, iz Reke; na mesto g. Valentina Kermavnerja, ki je šel za profesorja v Černovic, g. Anton Mazek, Gorenec, začasni učenik; kersanski nauk v družih razredih spodnje gimnazije sta namesti gosp. J. Kogejja prevzela gg. kateheta. —

V ljubljansko škofijsko duhovništvo je sprejetih 21 novincev, v Alojzjeviši je vsih skupaj 63 mladencev.

Izverstniga učenika ljublj. izgledne šole, gosp. Fr. Centrih-a, ki je po dolgi bolezni 30. kim. umerl, so 2. t. m. slovesno pokopali. Naj v miru počiva!

Iz Ljubljane. Dokler so ljudje po Slovenskim le še malo znali brati, jim je zadostovala navadna pratika; zdaj pa ko se šole močno razširjajo, ko jih veliko že slovenske časnike prebira, je tudi dosti več potreba kot vsakdanje pratike, in to nam tako imenovani koledarji domestujejo. K sreči ima to delo pri nas mož v roci, ki mali prostorček, kakoršen se zamore za spodobin ljudski koledar odločiti, vé tako dobro, koristno, čversto in mično napolniti, de ni nič zgubljeniga. Menimo namreč učeniga dekana in znaniga pisavca gosp. P. Hitzingerja, ki nam je zopet za leto 1861 „domači koledar“ pripravil, kakoršniga le želeti zamoremo. Ne bomo naštevali preobilne tvarine, ki je na 4 polah gosto stesnjena; kdor koli zna brati, naj si koledarček oskerbi in imel bo v njem skoz leto dosti uka in kratkočasa; tudi še pod zemljo ga bo koledar peljal, ker ima med drugim obris in popis znane „postojnske jame.“

Iz Krašnje. Malokdaj se o Krašnji v kakih novicah kaj sliši, in utegnil bi kdo misliti de je tukaj vse zaspalo. Pa temu ni tako.

Če pride človek v to vas, ki je poprejšnje obnašanje mladosti poznal, se bo kmalo prepričal, de je vse nekako priljudniši in bolj uglajeno; prav prijazno je na pr, ko popotniku stari slovenski in kersanski pozdrav: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ naproti zadoni, in veselo je tu in tam viditi maliga fantalina ali deklino z bukvicami v roki lepo brati. Trud za izobraženje mladosti in lepi sad se je očitno pokazal pri letašnjim izpraševanji. Po peti sv. maši in zahvaljeni pesmi so se zbrali vsi šolski otroci v prostorni in lično izdelani šolski sobi. Tako umevno in gladko so odgovarjali, posebno iz kersanskiga nauka, de je le veselje bilo. Tudi brali in iz glave številili so prav lično po svojih močeh in zmožnostih. Potem so prav ginjaivo in vbrano zapeli litanije od Matere Božje in nekatere druge nedolžne pesmi ter pokazali, de so se tudi petja vadili. Zraven pisanj in družih reči, ki so se pri sprasčevanji skazovale, opomnimo zlasti „šolski dnevnik.“ (Kar bi bilo tudi spleh šolam svetovati, ker to bi mikavnost močno povzdignilo. Vr.) Lep ogovorček ter zahvala do šolskih dobrotnikov iz nedolžnih ust je sprasčevanje sklenil. Visokočastiti gospod dekan pa so v odgovoru vredno povzdignili trud in marljivo častitiga gosp. fajmoštra J. Varl-na za

ondotno šolo; pa tudi g. učenika J. Kogej-a. Potem so gospod dekan še darila razdelili ter pridno mladost obilno razveselili.

Pri ti priložnosti naj še omenim, kar so gospod fajmošter pri cerkvi storili. Komur so znani pičli prihodki té cerkve in pogleda cerkev, kako je ozališana, se bo čutil o spremembi. Že od delec se sveti povišani in novo pokriti stolp; pa tudi znotraj je vse predelano in ozališano.

Poprejšnja temna cerkev je zdaj svitla, ker ima nove večji okna; veliki oltar in dva stranska z leco vred sta zalo prenovljena. Žagred je tako lepo ponarejen, de malokje tako. Le dva oltarja še odrešenja čakata, pa če Bog krasanski fari še kaj časa pusti častitiga gosp. fajmoštra Varl-na, bo njih vnetost za Božjo čast in službo gotovo pota našla, ju popraviti.

Iz Noviga mesta. 6. vinotoka. M. P.—i. — Ker so že Novice pisale, koliko se je to leto za ozališanje tukajšnje farne cerkve storilo, sim si namenil, le to omeniti, de zvonik, kteriga so iz začetka mal. serp. kriti in lepotičiti pričeli, že dodelan po gotiškim obrisu ponosno in veličansko kipi v značne visine. Prezal kažipot proti sinjimu nebu, poln prelepe sijajnosti zidarske umetnosti nam je. Preprijazno se ozira krog in krog po plodnih poljanah, tamnih gojzdičih in prisojnih goricah naj daljniga kroga; in njega zvonovi, pred nekaj leti novo vlitii, soglasno oznanjajo iz visocih lin okolici čast Božjo, ter vabijo s svojim vbranim, rajskozvonečim glasam mlado in staro v sveti hram pod krilo Večniga. Oko — bi rekel — se ne nagleda, serce ne nasiti prezaliga obzora, ki ga nenavadno lepi stolp daje. Vse izlepšanje je prizadjalo 2,700 for., kterih večino so naš mnogoljubljeni, za Božjo čast vsi vneti gospod proš na-se vzeli, pripomogli pa tudi prečastiti gospodje korarji. V malo letih se je cerkev od znotraj in zunaj veliko premenila; marsikaj prelepiga se je napravilo. Turn je višji od prej, tode le streha je bolj poviksana. Lesena strešnja stav je gorostasna (velikanska) in veliko terdnejša od stare; tukajšnje okolice tesar, v zadevnih rečeh dokaj izveden, jo je zdelal za terpežnost in umetno. Dogotovilo se je težavno delo brez vse nezgode. —

Iz Marburga. Mil. lavantinski škof z naslednjim pastirskim listam svoje verne k pomoči za oropane Maronite vabijo.

Kaj bi Vam dobriga povedal, drage moje ovčice, ker od vsih krajev le žalostne glase čujemo, kako strašno se vernim kristjanam po ptujih krajih godi. Dopolnujejo se kristjanam, našim bratom, mile besede Jezusove: „Na sveti bote britkosti imeli; ali zaupajte, jaz sim svet premagal.“ Turki, v jutrovih krajih zastarani sovražniki kristjanov, in pa nevérci, ljudje, ki nimajo vére, nimajo Boga, si naše dni v roke segajo, sveto cerkvo Božjo, nevesto Jezusovo preganjati in pokončati; tode le terdno zaupajmo, kajti je vse peklenske moči ne bojo zmagale. Pa tudi mi ne smemo rok križem deržati, ampak pomagajmo, kolikor zamoremo, vsaki po svoji moči, z milimi darovi, pa tudi s stanovitno molitvijo.

Čujte, kaj strašniga se je v jutrovih krajih kristjanam pripetilo! Po planinah imenitne gore Libanon živijo mirni kristjani, Maroniti po imeni, pridni ko bučelice in pa koti mravlje pohlevni. Imeli so lepe cerkve, dobre šole in sloveče samostane. Bila je njihova dežela prijazna in lepa kakti Božji vert. Krog Maronitov pa bivajo divji Druzi, neversko, ljuto ljudstvo, ktero keršanske Maronite od starih časov zavoljo svete vére kervavo česti, in jih s silo napada, ropa, jim škoduje, kedar in pa kakor le more.

Ravno o binkošnih tega leta se je strašen ogenj kervaviga boja med divjimi Druzi in katoliškimi Maroniti vnel, kakor-niga ni bilo v naših časih slišati. Nenadama so divjaki kakti kervoželjni volki mirne kristjane z orožjem napadli, može posekali in postrelili, žene in deco delama pomorili, delama v sužnost odgnali; niso prizanesli nosečim

ženam, ne dojenkam na peraih; požgali hrame, cerkve in šole; in kar niso razbojniki odnesli, je strašin ogenj vpepelil. Prijazne seliša so zdaj žalostne pogoriša, rodovito polje pušave. Ni slišati miliga zvona po hribih, ne čuti po dolinah veseliga petja. Kar je kristjanov kervavimu meču in oguju ubežalo, se po berlogih in visokih planinah potikajo, lačni in žejni, brez strehe in oblačila. Glad in boleznii jih hočeta ukončati, ako jim dobri ljudje hitro v pomoč ne pridejo.

Kakor pa sovražin ogenj, če vstane, po navadi tudi sosede vname, in kamor ga veter potegne, vse požiga in posmodi, tako je tudi ljuti serd neverne turke po bližnjih mestih zgrabil, de so nad uboge kristjane mahnili, in jih skupej nad 20.000 poklali; med njimi veliko duhovnikov in učenikov. Ne le po gori Libanu, tudi po Damaški, Sajdi in drugih mestih ležijo merličii za cestami in stezami, po ulicah in vertih; clo vodnjaki so z mertvimi trupli nadevani; in ni pogrebnikov, ki bi vse pokopali; divji zverini in pa roparskim pticam so razkosani udje kristjanov v živež, ki jih tergajo in zrejo. Bati se je grozovitih kužnih boleznii in morii, če se ne bojo hitro mertvi pokopali.

Bilo bi kamen naše serce, ktero bi se ne usmilito in ne pomagalo hitro po svoji zmožnosti. Saj ne vémo, kaj tudi nas čaka; to pa dobro vémo, de bomo usmiljenje našli, ako usmiljenje skažemo.

Več od 6 tavžent sirot in vdovic v tistih krajih nima očeta, nima matere, in nas prosi, de jim pomagajmo; Kristus nam po obljubi, de kar jim storimo, Jezusu samimu storimo; on hoče biti nam plačnik. Radi bi spet svoje požgane cerkvice postavili, de bi se sveta maša služila, radi napravili potrebne šole za otroke; pa potrebnih stroškov ni; postaviti želijo hleve in obdelovati polje, pa jim je ljuba živina poklana ali pa odgnana, brez ktere kmetovati ne morejo. In če vinogradi puše, njive pa celine ostanejo, hoče lakota ostanke kristjanov pobrati, kteri so morii grozovitnih turkov ubežali.

Zaupam, de se Vam ne bom zameril, ako priserčno te uboge sirote Vašimu usmiljenju priporočim. Vložite, kolikor premorete, naj si bo v dnarjih, ali v drugih rečeh, kakor Vam bojo Vaši častiti duhovski pastirji naročili. Vsaki darek bo hvaležno sprejet in revežem v juterne kraje poslan. Dobri Bog, kteri usmiljenje ljubi, on dobri Oče, kterimu naj bolj dopade, ako si véрни kakor bratje in sestre lepo pomagajo, hoče tudi nam pomagati in nam stotero poverniti. Oh, saj smo tudi mi potrebni v sedanjih žalostnih in nevarnih časih sosebne Božje pomoči.

Božja pomoč vselej pri nas ostani.

V Marburgi svetiga Matevža dan 1860.

Anton Martin,

Lavantinski škof.

Marburg, 2. kozoperska. Pri duhovnih vajah, ki so jih O. Sneweis pretečeniga mesca na Slatini vodili, se je 106 duhovnikov vdeležilo. Milostljivi knez in škof so sami začetni in sklepni govor imeli, in milo se nam je storilo in serca se nam tresle, ko so v sklepnim nagovoru razlagali preimenitne pa tudi težke naloge, ktere katoliško duhovstvo v naj bližnjiši prihodnosti čakajo, ako se duh prekucije, ki se je zoper katoliško cerkev vzdignil, že skoraj ne ustavi: zdelo se nam je, kakor de bi že od dalječ slišali bučati vojskino trombo. Rekli so, de zdaj, ko razne narodovnosti, ktere katoliška cerkev k viši enoti ene edine cerkve vabi in povzdiguje in z nebeškim pasam bratovske ljubezni sklepa, ta zveličavni klic matere svoje zasmehujejo in od sebe pahajo, in z napuhnjeno sebičnostjo nekdanjih ajdov druga čez drugo se povzdigujejo in v divji togoti druga drugi s kervavim mečem žugajo, posebno mi slovenski duhovni tri resnice vedno pred očmi imeti moramo, ktere edino nam bodo zamogle kakor nebeške zvezde pravo pot kazati v vsakorani nevarnosti, de napčno uméta narodovnost tudi nas ne omoti in ne vpijani in tudi mi po

zgledu mnogih nearečnih bratov naših na Laškem ne zjemo in ne poginemo v viharni temoti sedanjih zmešnjav. Te tri resnice pa so, de naj pomnimo, de narpoprej smo katoliški duhovni, drugič Avstrijanci in tretjič Slovenci. Ko so nam te tri pomembne besede razložili, so nam še za slovo podali tri besede, ki izhajajo iz božjih ust Jezusa Kristusa samiga: Čujte — molite — delajte. Ako vse to dopolnimo, smemo brez strahu pričakovati, naj pride, kar rado; stali bomo kakor nepremakljivi stebri katoliške Cerkve in nobena moč, ne zemeljska ne podzemeljska nas ne bo mogla ločiti od skale sv. Petra.

Ko ravno od te lepe pobožnosti govorim, omenim še druge, ki se ravno te dni v mestni bolnišnici pri usmiljenih sestrah tukaj obhaja v slovesni spomin druge stoletnice smertniga dneva sv. Vincencija Pavlanskiga, njih začetnika, kakor tudi misijonskih duhovnov. Kakor v Ljubljani, se obhaja ta spomin tudi tukaj od 27. kim. do 4. kozop. Vsak dan je zjutraj sv. maša z žegnam, potem premišljevanje čednost sv. Vincencija v slovenskim — popoldan pa pesem v čast sv. Vincencija, potem enako premišljevanje v nemškem jeziku in k sklepu litanije z žegnam. Začeli so pobožnost sami milostljivi škof in za njimi se drugi duhovni verstijo. — Še obširniši se obhaja ta pobožnost pri misijonskih duhovnih pri sv. Jožefu v Celji, kjer so tudi sami milostljivi škof kvaterno nedeljo versto pridig začeli, ki se v cerkvi sv. Jožefa, redno po dvakrat na dan od misijonskih duhovnov opravljajo. Ta cerkev bo že v kratkem od zunaj in od znotraj vsa obnovljena in ozaljšana, ter bo vredna, biti prva postaja slovenskih misijonarjev, sinov sv. Vincencija Pavlanskiga.

Za tretjo pobožnost pa, ki jo še v misel vzamem, se pripravljama v duhovščini, namreč za duhovne vaje, ki jih bomo od 3. do 6. t. m. obhajali, de bi s pomočjo sv. Duha vredno začeli novo šolsko leto, in z veseljem oznanim, de se je 14 novincev oglasilo, kateri vsi so skušnjo dozornosti dobro, nekteri tudi izvrstno dostali; vsi so Slovenci in domače škofije.

Zlati dan v štajerski Šmarji, kateriga smo se že dolgo veselili in ga željno pričakovali, smo obhajali 23. kimovca t. l. o drugi ali zlati maši vis. čast. serčno ljubljenu gospoda Ferdinanda Feichtingerja, častniga korarja, duh. svetovavca, dekana, dosluženiga šolskiga ogleda v Šmarji itd. Gosp. zlatomašnik so bili rojeni v krajnski Višnji gori (Weichselburg) 8. mal. serp. 1784, mašnik posvečeni 22. kim. 1810. Bili so neutrudljiv delavec v vinogradu Gospodovim, od l. 1810 do 1812 kaplan v Vitanji, 1812—1814 pri sv. Križu poleg Slavivne, 1814—1815 župnjiški namestnik v Rogatcu, 1815—1821 podžupnik pri sv. Petru pod Svetimi gorami, 1821—1826 vikari v Celji, 1826—1834 župnik na Ponikvi, in od leta 1834 dekan v Šmarji. Kako goreče, izvrstno in slavno so se v svojim petdesetletnim duhovskim življenji obnašali, zadosti spričuje, de so častni korar lavantinske škofije poslavljani.

Ne mislim občno spoštovaniga g. zlatomašnika žaliti, če a) njihovih dobrót do svoje rodbine opomnim, z med katere so dva mašnika na svoje stroške odgojili; b) njih šolskih zaslug; le malo šol je bilo v dekaniji o njihovim nastopu, in zdaj fare ni, de bi vredene šole ne imela; pa ne samo do otrok tudi pri vsaki priložnosti in potrebi so bili usmiljeni podpornik; c) njihove zadovoljnosti, ljubeznjivosti, gostoljubnosti itd. Zato so pa tudi v časti in ljubezni pri vseh, ki njihovo dobro, očetovsko serce poznajo; to se je očitno tudi pri njihovi zlati maši razodevalo.

Ze predvečer jih je mnoge gospodov počastilo, in šolski učitelji so jim razsvitljeno svitlopisnico ali transparent postavili z nasledujimi besedami:

1. Canonico honorario, DeCano SaMariae IVbllato;
2. FerdinanDe Feichtinger! seCVnDitlas CeLebrans,
3. Benedic tVls benedictione De Coellis!

4. NaI GospoD TI Mnoge Leta
VenC Iz zaLih rozIC spLeta!

5. Častl. Dobrot In sreČe
TI žeLIMo Vsi goreČe.

(Nato so popevali gg. učeniki preserčno slavnico, ktero zavolj premaliga prostora le 3. in 4. odstavek podamo. Vr.)

Kdo šteje cvetlice, ki Vi jih sadili
Ste v serca mladosti, goreči vertnar!
In bisere ukov, ki z njimi zlatili
Odrašenih pota, marljivi vsigdar!
Kdo šteje dobrote do šolskih učencov?
Dva mašnika ste odgojili sami;
Življenje se vtrinja sevenjenih vencov,
In žarne ljubezni Vam serce gori.

Radujte se toraj, Gospod ljubeznjivi!
Zlat-mašnik, in tehan in korar časten!
Ovijte krog čela si venc sevenljivi,
Ki s petdesetletnih cvetlic je spleten!
Naj v sreči in slavi Vam biserna žarja
Življenje veselo še dolgo zlati,
In sercne radosti nadošena Šmarja
Vam zveste ljubezni cvetlice sadi!

Drugi dan je od blizo in dalječ ljudstva privrelo na prijazni hribček sv. Roka, kjer je sloveča božja pot nad Šmarjo, de je bilo gnetje, de se je vse terlo, in vender je moglo nad dve tretjini ljudi odzunaj ostati. Z ginljivo radostjo smo ob 10. uri med slovesnim streljanjem in veselim trijančenjem spremljali ljubljenu očeta g. zlatomašnika v korarski obleki, v desnici s križno palico, na kateri se je zlatomašnikov lepi venec lesketal, v slovesni procesii obilno zbranih mašnikov, med katerimi so bili naš ljubeznjivi, serčno ljubljeni, milostljivi gospod stoljni prošt in častni korar solnograsko nadškofije, Franc Fridrih, semeniški vodja in korar M. Piki; Celjski opat, več dekanov in duhovskih svetovavcov. Med svetnimi gospodi je bilo tudi c. k. uradnikov in svetovavcov. Globoko ginjeni so v. č. gospod petdesetletnik svojo zlato mašo peli. Kadar so pridigar slovesnosti in sreče današnjega obhajanja omenili, pa tudi povabljeni svate prve nove maše, katerih nobeniga danes tukaj ni, in tudi novomašnikoviga venca, ki je že v prah zibnil, v misel vzeli, so jim od vsih stanov darovane duhovske cvetlice v zal venec zlate nove maše vpletene podali, naj bi ta venec, ki se imenuje: otroška ljubezen svojimu ljubljenu očetu, — z ljubezni gorečim sercam sprejeli, kakor ga je pletla zvesta goreča ljubezen, — naj bi lepšal še dolgo njih slavno glavo, razveseljeval njih ljubeznjivo serce, slajsal njih časno življenje, enkrat se pa spremenil v njihovo zveličansko krono sv. raja. — Tudi v imenu g. zlatomašnika so poslušavcam v lep spomin podali: Jezusa, Marijo in sv. Jožefa. K sklepu so še pridigar, vse svate, vse rajne, sv. Očeta, svitl. cesarja, mil. knezoškofa itd. v dar prinesli in položili v kelih Jezusove sv. Rešnje kervi — po izgledu pri sv. maši ginljivo pevane pesme, ki se tako le začne:

Lepo pojejo zvonovi	Ker obhajajo častiti
In slovesni strel doni,	Korar, tehan, naš gospod,
Godbe vabijo glasovi	Serce nam razveseliti,
K Roku svetimu ljudi;	Druge nove maše god. itd.

Po sv. maši smo veseli Te Deum zapeli, in po blagoslovu s sv. Rešnjim Telesam so še gosp. zlatomašnik ljudstvo močno ginjeni blagoslovili; in med slovesnim streljanjem in veselim trijančenjem vbranih zvonov smo šli s prijazniga homca sv. Roka, kjer še nikoli take slovesnosti ni bilo, in smo se vsi zadovoljni in veseli podali v duhovsko hišo. Tukaj so gospod zlatomašnik s svojo prirojenjo, krog in krog znano gostoljubnostjo blizo 70 gospodov, duhovskih in deželskih v bratovski ljubezni združenih, ljubeznjivo pogostovali. Med obedjo so milostljivi stoljni prošt, katerih ponižne ljubeznjivosti ne bomo pozabili, zlatomašniku, sv. Očetu, milostljivimu knezu škofu, svitlimu cesarju, pričujočim gospodam id. zdravice napijali, učitelji in gosti so

pa zgoraj imenovane pesmi in tudi druge pripravne slovenske ginljivo popevali, de je bilo veselje.

Kadar smo g. zlatomašnika lepo zaprosili, de bi nam še zanaprej veliko let ljubeznjivo oče bili, in jim obljubili, de hočemo tudi mi njih zvesti sini ostati, smo se Boga lepo zahvalili in se židane volje na svoje dome podali. Današnje vesele slovesnosti pa ne bomo nikolj pozabili.

Marija Kalobje 1. kozop. 1860.

J. V.

V cerkvi sv. Jožefa pri čč. oo. Lazaristih pri Celji se sveti dnevi obhajajo v lepo opravljeni, prebarvani, po oboku s svetlimi zvezdami ožarjeni cerkvi. Spomitu namreč je dvestoletnice, kar je umerl sv. Vincencij Pavlanski, ustanovitelj oo. Lazaristov in usmiljenih sester, začetnik misijonov in eksercij ali sv. vaj. Sv. Vincencij Pavlan je bil rojen od ubogih, pa bogaboječih kmetijskih staršev na Francoskim 24. mal. trav. 1576. mašnik posvečen 23. kim. 1600; umerl je 27. kim. 1660 že siv 84letin starčik in 60 let mašnik Jezusov; za svetnika Božjiga je bil od sv. Cerkve razglašen 16. roznika 1737. Njegoviga življenja mični popis, kakor tudi njegov praznik zadene v naši škofiji 19. mal. serpana.

Dvestoletna, s popolnoma odpustki sv. leta (jubileja) sklenjena slovesnost se je začela z devetdnevnicjo pred 27. kim., dnevam veličanske smerti sv. Vincencija P., in se bo končala z osmino potem, to je 4. kozop. Vsak dan je ob 7ih sv. maša z blagoslovama, ob 8ih pridiga, ob 9ih slovesna sv. maša, ob 5ih popoldan zopet pridiga, potem večernice z blagoslovama, kadar se pesem sv. Vincencija poje, na zadnje pa še kaka Marijna pesem.

Ljudi od začetka ni bilo ravno veliko, ker ta sveta slovesnost ni bila zadosti na znanje dana. (Oo. Lazaristi tihoto ljubijo, dostikrat imajo v svoji cerkvi ljudske duhovne vaje, ko Celje še za to ne vé; kar utegne pa prav biti, ker rogač nikolj ne počiva!) Od kar so pa ljudje zvedili, jih dere od blizo in dalječ k sv. Jožefu, de jim ni moč zadostiti in spovednikov primanjkuje; skorej bi rekel: žetev je velika, ali delavcov je premalo; posebno, ker veliko ljudi dolgo spoved opravlja. Mislim, de bo po Božji milosti ta sv. pobožnost veliko zgubljenih ovčic k ljubimu Jezusu nazaj pripeljala, in jim zopet ljubi mir dodelila, kteriga jim je grešni svet vzela, ki rože veselja obeta, pa le z bodečim ternjem zapeljano serce prebada. O želel bi, de bi vsi grešniki in sovražniki sv. Cerkve Jezusove svoje hudobije in zmote spoznali in objokovali, po prošnji Marije, sv. Jožefa in sv. Vincencija Pavlana se povernili k Gospodu svojimu Bogu, na sv. sercu Jezusovim pili nebeški vir življenja večniga in okušali, kako sladek je usmiljeni Jezus vsim, ki njega ljubijo!

Pesem sv. Vincencija Pavlana o dvestoletnici.

Biseri hribeček nad Celjam se vtrinja,
Zvezda Savinska na njemu bliši;
Zvezda je cerkev le, Celjska svetinja,
V nji se od nekđaj svet' Jožef časti. —
Tukaj je usmiljeni Jezus ustanovil
Svet'ga Vincenca Pavlanskiga red,
De bi po svetih misijonih prenovil
V grozne pregrehe zagreznjeni svet.

V cerkev lepó, kakor vert svet'ga raja,
Blížnji in daljni veseli tekó,
Ker dvestoletni spomin se obhaja,
Kar je svet' Vincenc podal se v nebó.
Tud jez. svet' Vincenc! želim ti podati
Pesmico serca hvaležniga v dar;
Slab je moj dar sicer, moram obstati,
Pa ne zaverzi ga vender nikar!

Božja ljubezen je serce navzela;
Vnela za Jezusa dušo tvojo.
De bi še lepši in lepši gorela,
Zvolil Marijo si Mater svojó.
O sveti Vincenc! to zlato cvetlico
„Božjo ljubezen“ mi vsadi v serce

De za Bogá in Marijo Devico
Bojo gorele vse moje želje.

Ovce zgubljene k pokori buditi,
Po Lazaristih misijne veršiti;
Revnim bolnikom pomoči deliti,
Vsmiljene sestre vpeljati želiš.
O sveti Vincenc! kak lepa cvetlica
Blížnje ljubezni tvoj venec zlati;
Prosi, de vname se moja dušica
S tako ljubeznijo do vsih ljudi!

Čistosti žarja življenje zlatila,
Sveta ponižnost vodila serce,
Z vncam nedolžnosti se je ločila
Tvoja dušica s te revne zemljé.
Naj o svet' Vincenc! te rožice zale,
Venčajo naše dušice lepó,
Kadar se bojo pred sodbo podale
Ino jemale od zemlje slovó.

V hiši Očetovi svetiga raja
Večno svet' Vincenc se zdaj veseli;
Svoje rokó pa z nebés nam podaja,
Kličé k Očetu, nas k sebi želi.
O sveti Vincenc! nikar ne pozabi
Na nas sirote, te prosimo zdaj:
Jezusu zroči, k Marii nas vabi,
Spremljaj, svet' Vincenc, dušice v svet' raj!

Marija Kalobje 1. kozop. 1860.

J. V.

V goriški gimnazii je bilo konec letašnjiga leta po ondotnim letniku 280 učencov, 277 katoličanov in 3 izraelci; Slovincov 151, Furlanov 76, Italijanov 32, Nemcov 21. — Slovešina je bila za vse Slovence zavezna tvarina in učila sta jo v treh rednih in še v doveršivnim oddelku 7 ur na teden verla Slovenca gg. Marušič in Šolar. Učni jezik v dveh višjih oddelkih je bil slovenski; učencov 116. — Tudi v izgledni glavni šoli vživa slovešina svojo veljavo in pravico, ker je v vsakim razredu posebin slovensko-nemšk oddelik, ki ima v 4. razredu 90, v 3. 72, v 2. 58, v 1. 54 učencov. Enaki razdelki so v nedeljskih šolah. Z realnico vred je vsih učencov 975. — V treh razredih mestne ljudske fantinske šole je bilo 176 otrok, in dekliske 202; razkaz je lašk, kako drugo, ni razločeno.

V Aleksandrii, 4. kim. 1860. Zahvalim Vam za Vaše ljubeznjive verstice pretečeniga mesca in v hitrici pristavim pričujočimu pismu čast. gosp. provikarja svoje pozdravila in vošila, de naj bi Vas to pismo zdrave in vesele našlo. —

Novice od Bele reke se glasé slabo slabo za naš katoliški misijon. Evropejski kupci ropajo, moré in tolovajijo gori hujši kakor kdaj, in so več ondotnih misijonskih stacijonov s silo v posest vzeli. Kupčija s sužnjimi je popolnoma zopet v cvetji in veliko zamurcov, med njimi tudi keršenih, se prodaja v Hartumu. Vse si prizadevajo tukajšnja vlada in konzulati tistih vlad, kterih podložni se s to nečloveško kupčijo pečajo, de bi se enkrat vender že konec napravil temu silovitimu tolovajstvu; pa Hartum in Bela reka sta odležna in le težko seže roka pravice v tiste kraje, kjer naše postave in evropejstvo nimajo veljave in cene. Gosp. provikar se bo konec tega mesca sam na Belo reko podal, de reši, kar se rešiti dá. —

Tudi zavolj zemljiša v Šelalu je Kenenski paša se zopet ustavljal, zdaj pa so se té reči poravnale z njim samim, ko je ravno tukaj bil; tudi so začeli misijonsko hišo zidati.

J. Švegel,

pri c. k. vel. konzulatu v Aleksandrii.

Iz Šelala piše v. č. provikar gospod M. Kirchner 2. vel. serp. med drugim: Tvoj list od 25. roznika sim v kratkim prejel in iz njega nisim nič upanja dobil, de bi se število apostoljskih delavcov (za Afriko) kaj naraslo. Tako se bo tedaj s tolikanj težkim trudam zasajeni in z grobovi veliko misijonarjev ograjeni afrikanski vinograd vender le v pušavo spremenil? Bog milostno drugač obrni! Potem takim je Šelal in vse, kar počenjamo in v bližnji prihodnosti

počnemo, čisto zastoj. S svojimi malo misijonarji vender le moramo spet kak kraj obstaviti, bodi si že pri sv. Križu ali pa pri nam prijaznih Tuje-ih. Doklej bo pa to terpelo, pretekla skušnja uči. Sicer so misijonarji prav veseli, ako morejo ali morajo stanovitno ob Beli reki ostati, ker le ondi gori je prav za prav njih misijonska delavnost, ako ravno jim vsak mesec smert proti. Pač malo mar je to pravimu misijonarju. Drugač, kaj pa de, je s predstojništvam, ki ima z vsim misijonskim životom opraviti, in ako ud za udam odмира, telo pogine. De pri sedanjih okolišinah vedno v svojim sercu terpim, že umiš. Ako bi jest svetnik bil, bi bilo vse prav. Takó pa te priserčno in lepo prosim za tvojo in mnogih pobožnih molitev, ki sim jih v Ljubljani spoznal... (S tem tedaj bodi naročilo opravljeno. Vr.)... Odzunaj sim zdaj prav zdrav, znotraj pa je po cele dni tako žalostno, de bi marsikterikrat že prav rad, naj bi prišla poslednja ura! — — Misijonski rejenci morajo od jutra do večera čversto delati; pred solničnim izhodom vstajajo k molitvi, potem je sv. maša, potlej pa k zidanju, k opékarstvu, vodo nositi dopoldné; do treh popoldné vročina ne pusti nič delati, takrat je počitek, potem spet na delo do solničniga zahoda. Po večerji je skupna molitev in podučevanje v kersanskim nauku. Zraven tega je živež prav reven, za življenje pri zamurcih primeren; zjutraj 2 černa kruhka, opoldne 2 ali 3krat v tednu meso, sicer zmirej bob, leča, kuhano žito, polenta, -- vse pa brez masla. Postelja je prazna zemlja, hiša opaženje iz dilj, skoz ktero todno solnce bolj prikurja kot je treba. Pri tem so dečaki močni in zdravi, če tudi ne radi prav zadovoljni. Tode lakota ni zbirčna. Skušnja je učila, de je taki živež potrebin, ako hočemo mladenčce za gorenje misijone pripravne odrediti. Brati, pisati in sploh šolati se morajo le, kateri imajo dobro glavo, sicer mora vse delati, in pa veliko delati. Bójim se le, de čerši, ki bodo iz Evrope prihajali, nam bodo zopet naše namene prekrizali. — V dan sv. Janeza Kerstnika je bilo tukaj pet zamurskih dekličev kersenih, ki so se te milosti prav vredne kazale.

Razgled po kersanskim svetu.

Briksenski škof so dušnim pastirjem zapovedali očitne molitve in procesije za sv. Očeta papeža obhajati, ker „ni ga, de bi se za nas vojskoval, razun naš Bog.“

Na velikim zboru katoliških družb v Pragi je bilo čez 400 deležnikov; predsedoval je grof O' Donnel. Kardinal, ki je bil s tremi družimi škofi pričujoč, je imel prvi ogovor, in je to serčno družbo kakor „koncil“ svetnih zaznamnjaj. Predsednik je govoril od sedanjiga stanú sv. Očeta. Tudi v češkem jeziku so bili ogovori. 25. u. m. se je v zboru bralo pisanje apostoljskiga poročnika na Dunaji. Drugi dan je imel kardinal splošno sv. mašo za sv. Očeta. Slišala se je med drugim tudi obravnava Cerkve do narodovnosti, priporočala se je bratovšina sv. Mihela v pomoč sv. Očetu (ta bratovšina se razširja); govorilo se je od dandanašnje zoperkristusove vede in umetnosti, od malopridniga in dobriga tiskarstva, od vstanovitve katoliške družbe za ženske posle, od cerkvene stavbe itd. Korar Štule je opominjal, se vdeleževati molitve za spreobrnjenje Slovanov. Dr. Gruša je povedal kaj v imenu Kolpinga in 60,000 avstrijskih rokodelskih družetov. Prihodnji veliki zbor bo v Monakovim.

Nezedinjeni greki ali od kat. Cerkve ločeni grégi imajo sedanjí čas veliko tožiti čez verolovstvo ali prozelitarijo. Če to reč bolj pri polti pogledamo, jih ne mara boli bolj pogosto prestopanje njih vereov v katoliško Cerkev, in morebiti jo bomo prav zadeli, ako rečemo, de to pretvezeno verolovstvo niso nikakoršni prepovedani pomočki, ampak molitev vernih katoličanov „za edinost sv. vere“ in zlasti vsakdanje neštevilne molitve „bratovšine ss. Cirila in

Metoda.“ Vsakdo namreč, ki poprejšnje in sedanje okolišine vé, se lahko prepriča, de odkar ta bratovšina živi, so prestopi ločenih grekov k nam veliko obilniši kot so poprej bili. Molitve pa mende saj nihče ne bo prepovedal. Naj le tudi greki sami molijo, in prepričani smo, de jih bo Bog uslišal, tode ne s tem, de bi mi k njim, ampak s tem, de bodo uni k nam še obilniši prestopali. Terdno se zanesemo, de ni deleč čas, ko bodo ubogi ločeni greki v tako obilnim številu k nam prestopali kakor zdaj protestanti na Angleškim, in nastavljeno je viditi tako, de se bo prvo Anglija vernila v materno naročje nazaj, zanjó Nemčija in tikama za Nemčijo pa ločeno greštvo. Bog pospeši čas! Vse nasprotvanje ne bo pomagalo in izdalo nič; bolj ko se bodo zoperstavili, bolj jih bo resnica morala in silila, se ji podvreči.

V Olomovcu se je v pričó več škofov, prelatov, do polčeteri sto duhovnov in 40 do 60 tavitentov ljudstva obhajalo godovanje sv. Janeza Sarkandra, ki je bil v kratkim v Rimu med zveličane pristet. Dopisnik v „Gegenw.“ pristavlja, de skorej le sami Slovani so razun malo ur tudi skoz noči pri ti priloznosti z molitvami in petjem Boga hvallili in čistili, in de so se Nemci primerama bolj malo tega praznika vdeležili. Dopisnik pripisuje vzrok temu, ker Slovani imajo le malo dnevnikov in z malim izločkam nobenih tako umazanih kakor Nemci. Za ljudstvo daje prav dobre in zadostne bukve dedina sv. Janeza Nepom. in ss. Ciril-Metoda, in po gorečnosti duhovstva se te bukve močno razširjajo. Tudi de je za slovanski rod velika sreča, de tisti narod, ki ima nemško tiskarstvo skorej samo v rokah, se le prav malokrat slovanskiga slovanskiga jezika nauči, če tudi si vsakdanje narečje za silo prilasti. Nadalje se pritoži dopisnik čez ostudni nagnjus nemških časnikov, de med drugim iz stoljuice nemškiga bukvoštva izhaja list, ki meče blato in nesnago na katoliško Cerkev, kakoršniga se ni bilo dosihmal. Vredništvo „Gegenw.“ pristavi, de časniki po več nemških protestanskih deželah, ako se imajo izpečevati, morajo kolikor le moč vsak dan papeža in katoliško Cerkev zasramovati, bolj divjaško ko premorejo, in ko bi se v katoliški Avstrii le tavitentni del toliko čez protestanstvo pisarilo, de bi se katoliško ljudstvo z gnjusam in zamerzo od pisavcev odvernilo. — Lep sad Lutrove vere! in precej zakergani morajo zelodci biti, kateri se nad takim blatam razveseljujejo.

Mil. gosp. Marijan Sunjić, škof panadanski in bosanski apostoljski namestnik je 28. u. m. na Dunaji v svojim 62. letu za opešanjem možgan in pljuč umert. Bil je že bolan na Dunaj prišel. Pokopali so ga djakovski škof, mil. gosp. Strosmajer.

V Pečuhu so ondotni mil. škof Juri Girk za 13,000 gold. kupili hišo in s korarstva in duhovstva pripomočjo družih 56,000 vložili za novo duhovno mladenšnico ali malo semenišce, in 27. u. m. so to hvale vredno napravo pričeli, 13 mladenčev sprejeli in kapelo Marije brezmadežne slovesno posvetili. Z velikim veseljem so mladenčci v mladenšnico stopili in hvaležne solze staršev so jih spremljale.

V Varšavi, meni vediti „Courir du Dimanche“ se bodo tele reči v svet vzele: Ravna vojska zoper punt in puntarskiga duha; ohranjenje vsih vladarstev in deželskih méj; zaverženje tega, kar se na Laškim godi; zaveza odverženim vladarjem na Laškim zopet v njih pravice pomagati; privoljenje Avstrije v overženje zavez zastran Černiga mojja 1856; pomoč Avstrii na Ogerskim od Rusov, na Pemskim od Prusov, na Tirolskim od Parcov; ohranjenje sedanjiga stanú v raznih poljskih okrajinah itd.

Iz Rima ima Gegenwart naznanila, de bi sv. Oče pred vsakdanjimi razbojniki in prostimi rovarji pač bežali iz Rima, kakor pred 11 leti in kakor mora vsak človek pred roparji svoje življenje varovati: pred kronanimi puntarji pa de ne bodo bežali iz svojiga mesta. Papež ni v to izvoljen, de bi pred cesarji in kralji bežal, on ki je visoko postavljen nad cesarje in kralje — kakor njih oče,

učenik in naj viksi pastir. Vladarji so papeževi sinovi — kakor vladarji pa tudi njegovi bratje; ako pa oni morijo, požiganje in tatinske derhali pripeljejo v papeževe dežele, in sv. Očetu kradejo serca njegovih podložnih, prekličé Pij IX. take hudodelne kralje; s svojiga sedeža pa ne odjenja, ko bi ga mogel tudi v katakombah postaviti. Kakošne nasledke pa de cerkveno izobčenje ima, jih je že veliko poskusilo, in kazin zanesljivo tudi sedanjim nespametnežem ne bo odšla, kakor smo že nektare prav očitne zglede vidili. Le prid, čast sv. Cerkve in njeniga poglavarja zamore sv. Očeta nagniti, de bi Rim zapustili. Za vero pa je ena reč, naj bo papež tu ali tam: Ubi Petrus, ibi Roma; — kjer je Peter, tam je Rim. — Ta spis je odgovor takim, ki bi radi papeža iz Rima spravili, de bi potem vse Laško brez zadržka v svoje roparske roke spravili.

Laške ljudstva imajo laške poglavarje, povsod laški jezik, laške postave, šege in navade, in zlasti na Rimskim bolj očetovsko vlado kot kjer si bodi na zemlji; vender se širokoustneži ustijo, de hočejo ljudstvo osvoboditi. V papeževi državi se plačuje po 9 frankov davkov na osebo na leto, v sardinski, češ, „izgledni“ državi pa po 26 frankov. Za vladni rimski dvor se je leta 1858 plačalo le 18,000 frankov, tedaj še pol toliko ne kot so mogli lani piemonteškemu komisarju v Romanji plačati. Prehrana vsih duhovskih in deželskih vradnikov na Rimskim znese samo 600,000 šku-dov (tolarjev). Papeževa vlada je tedaj nar boljši kup v Evropi. Mogel bi tedaj znati lagati kakor Napoleon in Viktor Emanuel, kdor bi hotel reči de papeževi podložni nimajo vsih vzrokov, tudi v telesnim oziru s svojo vlado zadovoljni biti. De so pa tudi res zadovoljni, dokazujejo neoverzljive djanja. Lamoričiere je povsod po deželi nahajal nar boljši misli. Kmetje so konje s pluga spregali, de so njegovimu topništvu dalje pomogli; velikrat od kardel niso hotli nič plače vzeti, so prosili orožja in ga dobili, de bi mejo zoper Toškano varovali. Vsak dan molijo za sv. Očeta, dan na dan male darove pošiljajo. Res de ni tudi brez nezadovoljcev v rimski državi; kje pa tacih ni? Imajo li druge države zgolj zadovoljne podložne? Na nobenim kraji na Rimskim ni bilo ljudsko spertje radovoljno; povsod je bilo od piemonteškiga šuntanja zbujeno ali pa od privrele piemonteške vojske prisiljeno... V Romanji, ki je nar delj časa v piemonteški sili, mestni in kmetiški prebivavci le samo na srečin trenutek čakajo, de bi jurem sardinskiga kralja otrsli in se vernili pod pohlevno vlado papežovo. (Münch. Sonntagsbl.)

Pri vsim tem nesrečna Sardinija ne jenja kovariti, in v svoji nenasitljivi gerdobii še dalje sega po tujim posestvu. Tudi Ankona s serčnim Lamoričieram in malim kardelam je posiljena; v naglim zasuku brodovja je sto sardinskih žrel razdjalo topništvo v ankonskim zavetniku, mesto se več ni moglo braniti in se je 29. u. m. sovražniku vdalo. Vse katoliške serca so globoko užaljene in vsaki pošteni duši se merzi nad tem roparskim djanjem; ali kdo more temu kaj? Bo že Bog tudi iz tega hudiga kaj dobriga obudil.

Kakor Ankona, tako so se tudi druge mesta branile, dokler in kolikor so zoper tolike derhali mogle; po vsih mestih so roparji na živ in sem ter tje prav močin upor zadeli.

Sv. Oče so mende generala Goyon-a, ki je s francosko vojašino na treh parnikih na Rimsko prišel, z naslednjimi besedami sprejeli: „Vi ste prišli me branit. Tega dodatka mi ni treba; je dosti ljudstva tukaj. Tode Vaš cesar brez preneha malopridne namene snuje. On izdaja mene, on vse izdaja, in bo tudi sam izdan od svojih prijatlov, kakor tudi od svoje sreče.“

Sv. Oče prenašajo s prečudno stanovitnostjo in serčnostjo silne vdarce poslednjih dni. Tudi njih zdravje je še

precej terdno, vender gospodje v ti reči pri njih telesnih okolišinah niso čisto brez skerbi. — Peklenska kača se je zdaj nad Pijem IX. stresla, pošast tiši pene deleč na vse strani, razdražena zalezuje v peto Ženi, ki jo je njen ponizni častivec razglasil „brez madeža spočeto.“ Kjer koli je kaj, kar s peklam derži, vse je na nogah zoper nevesto Kristusovo. Sed: „Nolite timere, pusillus grex.“ — Lento gradu vindicta Divina procedit, sed tarditatem judicii gravitate compensat.

V Rimu je 1. t. m. kardinal Maki (Macchi) umerl; — 13. u. m. pa kardinal Feretti, sabinski škof.

General Lamoričiere, ko je sardinskemu generalu Fanti-tu sabljo dal, mu je neki rekel: „Vi moje armade niste premagal, umoril ste jo.“ — Hudobija je bila gerdo laž spletla, de so se iz Lamoričierovih pisem razodele njegove zaveze celo z rudečimi puntarji in s francoskimi legitimisti (ki imajo pravico do francoske krone). To ostudno obrekovanje je celo sam Kavúr preklical. — General Lamoričiere gre zdaj na svoj dom v Normandijo (?).

V skrivnim zboru 28. u. m. so sv. Oče v premilim, pa tudi silovito tehtnim in krepkim nagovoru razodeli potuho, hudobijo, gerdo lakomnost in nesramno roparstvo sardinske vlade, ki Jim je po tolovajsko deželo za deželo ropala in je zdaj že pred samim sercam rimske zemlje. Govor je tako mil, de bi mogel kamne omečiti, pa tudi tako tehtin in siloviten, de bi mogel gore pretresti in stebre omajati, in tako živ, de vse kosti prešine. Krivica in nevarnost za občinsko družbo je tako živo popisana, de so zares vlade gluhe, slepe in hrome, ako jih ta glas ne spravi na noge, de bi — ne rečemo že za papežovo — ampak za svoje lastno ognjiše poskerbele.

Vsi francoski škofje so zapovedali slovesne mertvašnice za papeževim generalam in vsimi junaki, ki so za pravično papežovo reč svoje življenje zgubili, in de bi se to čutilo še bolj povzdignilo, škofje sami osebno te slovesnosti obhajajo.

Garibaldi dobro gospodari za taté in puntarje. Škof iz Sorrenta je v ječo „della Concordia“ vtaknjen. Premoženje škofov je pod pečat djano, mende, bodo od države dobivali plačo. Duhovni redovi so preklicani. — Enako gospodarijo Sardini na Rimskim; komisar Pepoli je v Perudžii inkvizicijno sodniše in samostane preklical. — Kardinal Riario Sforza, napoljski viksi škof, je mogel v dveh urah mesto zapustiti in iz dežele iti, ker ni hotel v pastirskim listu duhovstva opominjati, de bi Garibaldarijo podpiralo.

Duhovske zadeve.

V ljubljanski škofii. Gosp. Janez Germ, novoposv., pride za duh. pom. v Prem; g. Matija Kuhel, novoposv., v Loški potok; gosp. Jož. Buh od ondot v Radeče namesto g. Andolška, ki je šel v amerianski misijon; 6. t. m. posvečeni g. Gustav Molj v Čatež; g. Jer. Kosec, novoposv., za 3. duh. pom., začasniga vodja in kateheta v Černomelj; g. Jan. Bonač, predposv., in g. Jan. Gnezda, še premlad za ss. rede, prideta v Alojzjeviše za prefekta.

Pogovorji z gy. dopisovavci.

G. J. V.: Lepa hvala in prošnja za obljubljeno; uno smo brezpogojno naročili. — Na „teleg.“: Frigida abiit; — frigidum opus impedit. G. d. H.: Hvala za oboje. — G. M. P.: Nam bo vselej ljubo in drago. — G. J. H.: Ste nas razveselili. —

Dobrotni darovi.

Za pogorele Oberšane: Dobrotnica iz Ternoviga 10 gld.